

SKÄRGÅRDSDELEGATIONENS SKRIVELSE TILL KOMMUNSTYRELSEN OM ÅTGÄRDER ATT UTVECKLA SKÄRGÅRDEN 2.12.2024

SAARISTOVALTUUSKUNNAN KIRJELMÄ KUNNANHALLITUKSELLE SAARISTON KEHITTÄMISTOIMENPITEISTÄ 2.12.2024

Utgående från kommunstyrelsens svar 12.6.2023 och diskussionen på skärgårdsmötet i Byarsborg 19.8.2024 har Sibbo skärgårdsdelegation uppdaterat åtgärdsförteckningen för skärgården. Skärgårdsdelegationen har på sitt möte 2.12.2024 beslutit att inlämna en ny skrivelse till kommunstyrelsen med sju viktiga åtgärdsförslag att utveckla skärgården.

Åtgärdsförslag:

1. Omändring av fritidsbostäder till stadigvarande bostäder

Den fasta bosättningen i skärgården minskar från år till år, vilket gör det allt svårare att hålla skärgården levande. Det är viktigt att bryta denna trend. Det krävs en målmedveten satsning på skärgårdens utveckling.

Förslag: Kommunen kartlägger på vilka fastigheter i skärgården det är möjligt att omändra fritidsbostäder till stadigvarande bostäder. Om resultaten från kartläggningen informeras på kommunens webbsida.

2. Båtramp i hamnen i Spjutsund

Frågan om en ny ramp i Spjutsund togs upp på skärgårdsmötet 19.8.2024. Sibbo kommun har förhandlat med Borgå stad om byggandet av en ny ramp som ett samarbetsprojekt, eftersom en stor del av de potentiella användarna vistas i Borgå skärgård. Kommunen förhandlar också med NTM-centralen om villkoren för byggprojektet.

Förslag: Kommunen reserverar ett anslag i budgeten för byggandet av en ny ramp i Spjutsund.

3. Badstrand i hamnen i Eriksnäs

Längs kusten i Sibbo finns ingen allmän badstrand. Hamnen i Eriksnäs ligger endast fyra kilometer från tätorten Söderkulla med 5 200 invånare. Dessutom bor drygt 700 personer i Eriksnäs. I det preliminära utkastet till generalplan har Eriksnäs hamnområde försetts med beteckningen badstrand. Stranden är i privat ägo (ett samfällt område). Markägare har byggt en avgiftsbelagd bilparkering men själva badstrandsområdet saknar service.

Förslag: Kommunen förhandlar med markägarna om möjligheterna att bygga en mindre träbrygga, en torrklosett och en omklädningshytt i anslutning till badstranden i Eriksnäs hamn och reserverar medel för ändamålet.

4. Ramp och kaj i hamnen i Gumbostrand

På skärgårdsmötet 19.8.2024 diskuterades frågan om byggandet av en vinterramp i hamnen i Gumbostrand. Kommunen har förhandlat med NTM-centralen om projektet. Skärgårdsbor som åker snöskoter kan inte ta sig över isrännan för förbindelsebåten i hamnen utan är tvungna att köra på bilväg. Personer som promenerar över isen till hamnen västerifrån måste klättra upp på sprängstenar för att komma till parkeringen. Om dessutom en kajkant byggdes, kunde båtar lättare ta iland.

Förslag: Kommunen utreder möjligheterna att bygga en ramp och en kaj i Gumbostrand och gör en kostnadsberäkning för projektet.

5. Strategi och åtgärdsplan för grönområden

I en snabbt växande kommun som Sibbo skulle det vara ändamålsenligt att uppdatera kommunens strategi för grön- och rekreationsområdena och komplettera den med ett åtgärdsprogram. Kustområdet kunde utnyttjas för rekreation, bland annat simning och båtliv och nya rekreationsområden (t ex Takvedaholmen) kunde tas i bruk. Den gällande strategin färdigställdes år 2011. Sedan dess har folkmängden vuxit från 18 000 till 23 000 personer i Sibbo.

Enligt kommunstyrelsens svar 12.6.2023 utvecklas tillgängligheten till havsstranden, skärgården och rekreationsområdena i samband med att generalplanen uppdateras. Det är också motiverat att uppdatera strategin för grön- och rekreationsområdena samt att bereda ett åtgärdsprogram. Rekreativ- och friluftsnätverket förbättras som en del av utvecklingen av tätorterna och boendemiljöerna.

Förslag: Kommunen tillsätter en arbetsgrupp för uppdateringen av strategin för grön- och rekreationsområdena och beredningen av ett åtgärdsprogram. I arbetsgruppen kunde ingå representanter för kommunens fem sektorer samt lämpliga samarbetspartners.

6. Skärgårdstillägget

I kommunernas statsandelar ingår ett skärgårdstillägg som för Sibbos del utgör cirka 59 000 euro år 2024 och cirka 57 000 euro år 2025. Kommunen kunde årligen öppet redovisa hur skärgårdstillägget används för att erbjuda service åt den fasta skärgårdsbefolkningen. I redovisningen bör beaktas att de resurser som satsas på friluftsholmar och hamnar i huvudsak gynnar personer som är bosatta på fastlandet. Skärgårdsborna utgör endast en bråkdel av alla

användare. Likaså bör beaktas att skärgårdsborna som skattebetalare är berättigade till och betalar sin andel av all kommunal service.

Tilläggsuppgifter om statsandelar: <https://vm.fi/sv/kalkyler-over-statsandelarna>

Förslag: Kommunen redovisar årligen öppet hur skärgårdstillägget används för att erbjuda service åt den fasta skärgårdsbefolkningen.

7. Ett kommunalt skärgårdsbidrag

Ett kommunalt skärgårdsbidrag för förbättring av infrastruktur och andra projekt som främjar boende och vistelse i skärgården kunde beviljas såsom i Borgå skärgård. Projektet med deltagande budgetering i Sibbo skärgård år 2023 visade ett det finns många önskemål om hur skärgården kunde utvecklas.

Förslag: Kommunen reserverar årligen ett anslag för mindre projekt i skärgården som kan beviljas åt privatpersoner, arbetsgrupper eller föreningar. Bidragsprinciper fastställs före ansökningsprocessen inleds.

--

Kunnanhallituksen 12.6.2023 antamien vastausten ja Byarsborgissa 19.8.2024 pidetyn saaristokokouksen keskustelun perusteella Sipoon saaristovaltuuskunta on päivittänyt saariston toimenpideluettelon. Saaristovaltuuskunta on kokouksessaan 2.12.2024 päättänyt jättää kunnanhallitukselle uuden kirjelmän, jossa on seitsemän tärkeää toimenpide-ehdotusta saariston kehittämiseksi.

Toimenpide-ehdotukset:

1. Vapaa-ajan asunnon muuttaminen vakituisiksi asunnoksi

Saariston kiinteä asutus vähenee vuodesta toiseen. Saariston pitäminen elävänä muuttuu yhä haasteellisemmaksi. Tämän trendin katkeaminen on tärkeää. Saariston kehitykseen vaaditaan määrätietoista panostamista.

Ehdotus: Kunta kartoittaa saaristossa sijaitsevat kiinteistöt, joilla vapaa-ajan asunnot voidaan muuttaa vakituisiksi asunnoiksi. Kartoituksen tuloksista tiedotetaan kunnan verkkosivulla.

2. Spjutsundin venesataman veneenlaskuramppi

Saaristokokouksessa 19.8.2024 keskusteltiin uuden veneenlaskurampin rakentamisesta Spjutsundin venesatamaan. Sipoon kunta on neuvotellut Porvoon kaupungin kanssa uuden rampin rakentamisesta yhteistyöhankkeena, koska suuri osa mahdollisista käyttäjistä viettää aikaansa Porvoon saaristossa. Kunta neuvottelee myös ELY-keskuksen kanssa rakennushankkeen ehdoista.

Ehdotus: Kunta varaa määrärahan talousarvioonsa Spjutsundin uuden rampin rakentamista varten.

3. Eriknäsin uimaranta

Sipoon rannikkoalueella ei ole yleistä uimarantaa. Eriknäsin satama sijaitsee ainoastaan neljä kilometriä Söderkullan 5 200 asukkaan taajamasta. Lisäksi Eriknäsissä asuu runsaat 700 henkilöä. Alustavassa yleiskaavaluonnoksessa Eriknäsin satama-alue on osoitettu uimaranta-merkinnällä. Ranta on yksityisomistuksessa (yhteinen alue). Maanomistajat ovat rakentaneet maksullisen pysäköintialueen mutta ranta-alueella ei ole palveluja.

Ehdotus: Kunta neuvottelee maanomistajien kanssa pienehkön puulaiturin, ulkokäymälän ja pukukopin rakentamisesta Eriknäsin sataman uimaranta-alueelle ja varaa määrärahan tätä varten.

4. Gumbostrandin sataman ramppi ja laituri

Saaristokokouksessa 19.8.2024 keskusteltiin Gumbostrandin sataman talvirampin rakentamisesta. Kunta on neuvotellut ELY-keskuksen kanssa hankkeesta. Saaristolaiset, jotka ajavat moottorikelkalla, eivät pääse yhteysaluksen käyttämän jäärännin yli satama-alueella vaan joutuvat kulkemaan autotietä pitkin. Länneestä tulevat, jäällä liikkuvat joutuvat kiipeämaan kiivikkoista rinnettä pitkin päästääkseen pysäköintialueeseen. Jos rakennettaisiin myös laituri, veneet pystyisivät rantautumaan helpommin.

Ehdotus: Kunta selvittää mahdollisuudet rakentaa ramppi ja laituri Gumbostrandiin ja laatii kustannusarvion..

5. Viheralueiden strategia ja toimenpidesuunnitelma

Nopeasti kasvavassa Sipoossa olisi tarkoituksenmukaista päivittää kunnan viher- ja virkitysaluestrategia ja täydentää sitä toimenpideohjelmalla. Rannikkoaluetta voitaisiin hyödyntää virkistykseen, muun muassa uinnin ja veneilyn osalta ja ottaa käyttöön uusia virkistysalueita (esimerkiksi Takvedaholmenin kiinteistö). Voimassa oleva strategia valmistui vuonna 2011. Tämän jälkeen Sipoon väkiluku on kasvanut 18 000 hengestä 23 000 henkeen.

Kunnanhallituksen 12.6.2023 antaman vastauksen mukaan merenrannan, saariston ja virkistysalueiden saavutettavuutta kehitetään yleiskaavan päivittämisen yhteydessä. Myös viher- ja virkistysaluestrategia on perusteltua päivittää ja strategiaan liittyvä toimenpideohjelma laatia. Osana taajamien ja asuinympäristöjen kehittämistä parannetaan virkistys- ja ulkoiluverkoston kattavuutta.

Ehdotus: Kunta asettaa työryhmän viher- ja virkistysalueiden strategian päivittämiseksi ja toimenpideohjelman laatimiseksi. Työryhmään voisi kuulua kunnan viiden toimialan edustajat ja sopivat yhteistyökumppanit.

6. Saaristolisiä

Kuntien valtionosuuksiin kuuluva saaristolisiä on Sipoon osalta noin 59 000 euroa vuonna 2024 ja noin 57 000 euroa vuonna 2025. Kunta voisi kerran vuodessa raportoida avoimesti millä tavalla saaristolisiä on käytetty saaristossa asuvien palveluihin. Selvityksen laadinnan yhteydessä olisi huomioitava, että ulkoilusaarten ja satamien kehittämiseen suunnatut resurssit pääosin koskevat henkilöitä, jotka asuvat mantereella. Saariston asukkaat muodostavat vain murto-osan kaikista käyttäjistä. Lisäksi olisi huomioitava, että veronmaksajina saaristossa asuvat ovat oikeutetut kaikkiin kunnallisiin palveluihin ja maksavat osuutensa niistä.

Lisätietoja valtionosuuksista: <https://vm.fi/valtionosuuslaskelmia>

Ehdotus: Kunta raportoi kerran vuodessa avoimesti, miten saaristolisiä on käytetty vakituisen saaristoasutuksen palveluihin.

7. Kunnallinen saaristoavustus

Kunnallista saaristoavustusta voitaisiin myöntää infrastruktuurin parantamiseen ja muihin hankkeisiin, jotka edistävät asumista ja vierailua saaristossa, samalla tavalla kuin Porvoon saaristossa. Vuoden 2023 osallistuvan budjetoinnin hanke Sipoon saaristossa osoitti, että saariston kehittämisestä on monenlaisia toivomuksia.

Ehdotus: Kunta varaa vuosittain määrärahan pienehköjä saaristohankkeita varten. Avustusta myönnettäisiin yksityishenkilöille, työryhmille tai yhdistyksille. Saaristoavustuksen periaatteista päätetään ennen hakuprosessin alkua.